

WIE A ZEGT, MOET OOK I ZEGGEN

Het begint onschuldig. Een slimme collega van IT downloadt een open-source model, voert wat klantdata in en – hoppa – een werkende AI-oplossing. Met een beetje *vibe coding* bouw je tegenwoordig in een paar avonden een tool die er gelikt uitziet. Vroeger moest je daarvoor programmeur zijn, nu schrijft een AI-copilot de code voor je. Generative-AI genereert daarbij altijd output, dus lijkt het ook echt te werken. Maar zodra die proefopstelling – vaak ongewenst – toch in een productiestraat gebruikt wordt, beland je op glad ijs. Ethisch én juridisch.

De AI-Act die op 1 augustus 2024 in werking trad, heeft namelijk een lage drempel, maar een hoge lat. Er gelden vier risicoklassen voor AI-oplossingen: verboden, hoog, beperkt en minimaal risico. De meeste AI-toepassingen in verzekeringen vallen onder hoog risico (annex III), met name als ze invloed hebben op (het leven van) klanten of op toezichthouders. Denk aan algoritmes voor acceptatie en premiebepaling, risicoprofielen op basis van gezondheid of financiën, AI bij beoordeling van adviseurs of systemen die rapporteren aan DNB of de AFM.

Voor dit soort toepassingen tikt de klok. Uiterlijk augustus 2026 is gebruik zonder volledige compliance verboden en gelden er strikte eisen zoals:

- Registratie in de Europese AI-database.
- Uitgebreide documentatie (trainingdata, modellogica, versiebeheer).
- Menselijke controle over alle beslissingen met materiële impact.
- Uitlegbaarheid en biasbeheersing onder aantoonbare governance.
- Continue monitoring op performance, vooringenomenheid en fouten.

De meeste interne projecten missen die borging. Geen juridisch kader, geen audittrail, niemand die formeel eigenaar is. Gaat zo'n model een klant benadelen, bijvoorbeeld uitsluiting op

postcode of te lage dekking, dan wijst de wet naar één partij: jÓuw organisatie. De AI-Act kent boetes tot 35 miljoen euro of 7 procent van de wereldwijde omzet; civiele claims en reputatieschade komen daar bovenop.

“In highly regulated sectors like insurance, it’s not about moving fast – it’s about moving right”, Margrethe Vestager, Executive VP EU, bij de aankondiging van de AI Act.

Wat is wijsheid als je toch zelf wilt experimenteren, maar niet in het programma ‘Help mijn man is klusser’ of bij Radar terecht wilt komen? Begin met een sandbox: testmodellen horen niet in productie. Houd ze technisch én juridisch gescheiden van systemen die invloed hebben op

klanten, premies of advies.

Daarna: *governance by design*.

Bepaal vóórdát je begint, wie verantwoordelijk is voor zaken als biascontrole, modeluitleg en documentatie. Zonder eigenaarschap ontstaat al snel een zwarte doos zonder aanspreekpunt. In tegenstelling tot traditionele software ‘leert’ een

AI-model: uitkomsten kunnen morgen veranderen zonder dat iemand een regel code wijzigt. Fouten sluipen stilletjes binnen en blijven vaak lang onzichtbaar. Tot slot: formele gate-review. Laat juridische zaken, compliance en risicomanagement elk AI-systeem toetsen voordat het live gaat – zeker als het intern gebouwd is. Is het uitlegbaar? Zijn data en werking gedocumenteerd? Past het binnen wet- en regelgeving, waaronder de AI Act? Deze stappen kosten weinig in verhouding tot de schade van een fout model dat klanten benadeelt.

Kortom: innovatie ja, maar wie in de verzekeringswereld A zegt, moet ook I zeggen: de I van Impactanalyse, Integriteit, Interne controle en vooral van Ik: neem eigenaarschap. Doe je dat niet, dan zet je het zorgvuldig opgebouwde vertrouwen van je klanten in je organisatie op het spel. Of zoals Sundar Pichai, CEO Google & Alphabet het verwoordde tijdens het World Economic Forum: *“AI might be artificial, but the consequences are very real.”*

Jack Vos
oprichter Onesurance.ai

“In highly regulated sectors like insurance, it’s not about moving fast – it’s about moving right”